

Nejvyšší soud

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 3075/2016

Datum rozhodnutí: 9. listopadu 2017

Závěr: *Vkladem kupní smlouvy do katastru nemovitostí, tedy převodem vlastnictví k jednotce a podílu na společných částech domu, začne vždy kupujícímu běžet zákonná záruční doba k uplatnění práva z odpovědnosti za vady společných prostor v domě, a to bez ohledu na to, zda k převodu všech jednotek dojde v jeden okamžik, nebo bude k převodům docházet postupně. Pro určení počátku běhu záruční doby podle § 621 občanského zákoníku nemůže být významné, že část prodávané věci (společné části domu) nenabývá kupující do výlučného vlastnictví, ale jen do spoluvlastnictví.*

Obsah: Spor byl veden o odstranění vad na rozvodech vody v podzemním podlaží domu. Soudy nižších stupňů shodně uložily žalovanému stavebníkovi a původnímu vlastníkovi domu povinnost vady odstranit formou výměny rozvodů vody. Žalobu podávali vlastníci dvou jednotek (jedné bytové a jedné nebytové), přičemž vlastník nebytové jednotky byl zároveň pověřen správou budovy. Vady rozvodů byly zjišťovány postupně a žalovaným postupně odstraňovány až do okamžiku, kdy v důsledku velkého množství opakovaných vad byl uplatněn požadavek na celkovou výměnu rozvodů vody. Podle nižších soudů byli žalobci vlastníky jednotky a spoluvlastníky společných částí domu, tudíž byli aktivně legitimováni k podání žaloby. Z právních úkonů týkajících se společné věci jsou vlastníci jednotek podle zákona o vlastnictví bytů oprávněni a povinni v poměru odpovídajícím velikosti jejich podílů. Uplatnění nároků z odpovědnosti za vady společných prostor je sice úkonem, který se týká společné věci, nesměřuje však ke změně podstaty věci ani s ní nijak nenakládá. Není proto významné, že žalobci, kteří nárok z odpovědnosti za vady uplatňují, jsou jen minoritními spoluvlastníky společných částí domu. Žalovaný se bránil argumentem, podle kterého běžela

dvouletá záruční lhůta na společné prostory od uzavření smlouvy o převodu druhé jednotky v domě (říjen 2010); záruční lhůta v případě obou žalobců, kteří své jednotky koupili v květnu 2012 a červenci 2012, proto již uplynula, protože v kupních smlouvách, které žalobci s žalovaným uzavřeli, bylo shodné ujednání o běhu záruční lhůty od okamžiku prodeje druhé bytové jednotky, tedy od října 2010. Reklamace, která byla předmětem soudního sporu, byla až z října 2013. Oba nižší soudy však ujednání o záruční době obsažené ve smlouvě označily za neplatné pro rozpor s § 621 občanského zákoníku. Záruční doba podle tohoto ustanovení začíná běžet až od převzetí věci kupujícím. Při postupném prodávání jednotek proto poběží každému kupujícímu lhůta samostatně. Ujednání v kupní smlouvě by vedlo ke zkrácení či úplnému neposkytnutí záruční doby ke společným částem některým kupujícím. Žalovaný v dovolání namítal, že otázka běhu záruční doby pro společné prostory budovy nebyla doposud v rozhodovací praxi vyřešena a další otázky vyřešil odvolací soud v rozporu s judikaturou dovolacího soudu. Měl za to, že záruční doba za společné části domu, jsou-li jednotky (včetně podílů na společných částech) v domě prodávány a předávány jednotlivým kupujícím postupně, běží ve smyslu § 621 občanského zákoníku od odevzdání první jednotky a společných prostor. Ve chvíli, kdy kupující první jednotky začne užívat jednotku, začne užívat i celé společné části domu, včetně všech rozvodů, bez ohledu na to, že je jen jejich menšinovým vlastníkem. Pro jednu věc nemůže totiž běžet více záručních dob. Smyslem ustanovení § 621 občanského zákoníku nemůže být poskytnutí, a to ani spotřebiteli, nekonečně dlouhé záruční doby za společné části budovy. Jednotka, byť je prodána i delší dobu po dokončení výstavby, je pořád neužívaná, tedy „nová“, to však neplatí u společných částí budovy. Navíc podle judikatury Nejvyššího soudu uplatnění nároku z odpovědnosti za vady společných částí budovy měla učinit většina spoluvlastníků, neboť jde o právní úkon, který se týká společné věci a má dopad do právního postavení všech spoluvlastníků; oba žalobci tedy

nebyli ani aktivně legitimováni k podání žaloby. Nejvyšší soud dovolání zamítl. Závěr odvolacího soudu, že k řádnému uplatnění práv z odpovědnosti za vady dojde i tehdy, jestliže právo uplatnili jen někteří podíloví spoluvlastníci společných částí nemovitosti (bez ohledu na výši jejich podílů) a že každý spoluvlastník společné části budovy je oprávněn zvolit, který nárok z titulu odpovědnosti za vady uplatňuje, je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu. Pokud jde o běh záruční lhůty ke společným prostorům v domě v případě postupného prodeje jednotek, zákonná záruční doba stanovená v § 620 odst. 1 občanského zákoníku nemůže být zkrácena ani dohodou účastníků; lze ji jen prodloužit. Kupujícím nemůže svědčit právo z odpovědnosti za vady věci v době před uzavřením kupní smlouvy, do té doby je jejím vlastníkem prodávající, jemuž by taky byly vady vytýkány. Došlo by tak k popření smyslu ustanovení o odpovědnosti za vady prodané věci, tedy ochránit kupujícího a umožnit mu domáhat se u prodávajícího nároků z odpovědnosti za vady věci, kterou od něho koupil. Podle § 621 věty první občanského zákoníku záruční doby začínají běžet od převzetí věci (až na výjimky se převzetím věci kupující zpravidla stává jejím vlastníkem. Tyto závěry se prosadí i při stanovení počátku běhu zákonné záruční doby při postupném prodeji více jednotek v jednom domě se spoluvlastnickým podílem na společných částech tohoto domu. Ani u společných částí domu, které nabyt kupující kupní smlouvou do spoluvlastnictví (spolu s „celou“ jednotkou), nemohou účastníci smlouvy změnit běh zákonné záruční doby tak, že by částečně či zcela běžela už před uzavřením kupní smlouvy a jejím vložení do katastru nemovitostí, a tak ji zkrátit či úplně vyloučit. Má-li být zachován smysl úpravy odpovědnosti za vady prodané věci – tj. ochránit kupujícího a umožnit mu domáhat se u prodávajícího nároků z odpovědnosti za vady věci, kterou od něho koupil –, musí se tato ochrana v plném rozsahu týkat všech věcí, které jsou předmětem kupní smlouvy.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2016, sp. zn. 33 Cdo 2914/2014, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2017, sp. zn. 22 Cdo 2792/2016, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. 33 Cdo 2881/2012.

Relevantní ustanovení: § 12 zákona č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, § 620 a § 621 „starého“ občanského zákoníku.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2245/2017

Datum rozhodnutí: 1. listopadu 2017

Závěr: *Nárok na náhradu újmy na zdraví dle § 2958 o. z. tvoří jednotlivé, dílčí, samostatné nároky na náhradu za (i) bolest, (ii) ztížení společenského uplatnění a (iii) další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují. Smyslem náhrady za bolest je vedle samotného bolestivého stavu odškodnit i určitou míru nepohodlí, stresu či obtíží spojených s utrpenou zdravotní újmu (tzv. bolest v širším smyslu). Výkladem § 2958 o. z. nelze dovodit, že pojem bolest má být chápán toliko jako fyzická bolest bez souvislosti s duševními aspekty bolestivých stavů. Běžné obtíže spojené s ublížením na zdraví určitého typu, plynoucí např. z léčebných zákroků, jsou zahrnuty již v ohodnocení bolesti v širším smyslu. Další nemajetkové újmy jsou novou kategorií nároku náhrady za újmu na zdraví, kterou nelze jednoduše definovat, avšak jež má vystihovat nekonečnou variabilitu soukromého života a různých životních situací, které dosud odškodňovány nebyly (např. nečekaně závažné komplikace spojené s léčením a z nich plynoucí omezení, jako je mnohatýdenní přišití končetiny v nepřirozené poloze za účelem tvorby a přenosu laloků při rekonstrukční chirurgii, nemožnost zúčastnit se pracovní či studijní stáže, sportovního utkání nebo jiné pro poškozeného významné plánované aktivity, potrat těhotné poškozené způsobený psychickým otřesem, nikoli škodnou událostí samotnou atd.).*

Obsah: Žalobce se domáhal zaplacení 75 000 Kč na náhradě další nemajetkové újmy, jež mu vznikla v důsledku dopravní nehody ze dne 20. 7. 2014, způsobené osobou pojištěnou pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravního prostředku u žalované. Tuto další nemajetkovou újmu žalobce spatřuje v okolnosti, že byl nucen 14 dní ležet v nemocnici v jedné poloze s vyvěšenou nohou se závažím, byl ponechán odhalen před ostatními pacienty a byl nucen vylučovat a provádět intimní hygienu v přítomnosti dalších osob, což zasáhlo do jeho práv na čest a důstojnost, a žalobce má dodnes psychické následky. Oba nižší soudy řízení zastavily na základě námítky žalované, že řízení brání překážka věci rozsouzené (§ 159a odst. 4 o. s. ř.), neboť obtíže, jejichž odškodnění se žalobce dožadoval, byly již odškodněny v rámci tzv. širšího pojetí bolestivého v jiném řízení vedeném mezi týmiž účastníky u téhož soudu. Ačkoli žalobce výslovně požadoval jen náhradu za bolest, dle znaleckého posudku, který sám předložil

k prokázání nároku, znalec hodnotil fyzické i duševní strádání s hospitalizací žalobce spojené. Z předchozího rozsudku zřetelně vyplývá, že psychické strádání soud odškodnil v rámci bolestného, nelze tudíž nyní tytéž útrapy odškodnit v rámci další nemajetkové újmy. Proti usnesení odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Dle dovolatele je třeba na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu pohlížet jako na tři odlišné kompenzační nároky, jež se odškodňují každý zvlášť, zvlášť vznikají i se samostatně promlčují. Nárok na odškodnění za omezení v době hospitalizace, spočívající v narušení soukromé sféry dovolatele a strpení pro něj ponižujícího zacházení, je dle dovolatele další nemajetkovou újmu, jež dosud nebyla odškodněna a nelze ji podřadit pod pojem bolestné. Nejvyšší soud sice dovolání projednal, ale jako nedůvodné jej zamítl. Podle § 2958 o. z. při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti. Soud prvního stupně uvedl, že další nemajetková újma není samostatným nárokem ve smyslu § 2958 o. z., nýbrž je jedním nárokem společně s bolestným a tímto nárokem jsou odškodňovány bolesti jako tělesné a duševní strádání v souvislosti se zásahem do zdraví (tzv. bolestné v širším smyslu). Obvodní soud dále doplnil, že i pokud by byla další nemajetková újma samostatným nárokem na náhradu újmy na zdraví, tato újma již byla projednána a odškodněna v řízení vedeném pod sp. zn. 22 C 305/2014, neboť psychická újma tvrzená žalobcem byla zohledněna v jím předloženém znaleckém posudku. V souvislosti s přijetím zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dosud nebyla zodpovězena otázka, zda při újmě na zdraví představují náhrada za bolest, náhrada za ztížení společenského uplatnění a náhrada další nemajetkové újmy samostatné nároky, či jeden nárok na odškodnění nemajetkové újmy na zdraví, který obsahuje všechny složky odškodnění. V odborné literatuře se o pojetí tohoto nároku vede polemika a objevily se argumenty pro podporu obou koncepcí. Toto rozlišení má význam zejména procesní, neboť půjde-li o samostatné nároky, které (byť jsou odvozeny od stejné škodné události a mají shodnou nemateriální povahu) mohou vznikat v odlišný okamžik, mají svůj běh promlčecích lhůt a jsou samostatně

uplatnitelné, a proto s nimi bude soud muset nakládat jak z hlediska požadavků na náležitosti žaloby, včetně specifikace a vyčíslení jednotlivých nároků, tak z hlediska vázanosti soudu návrhem, překážek litispence a *rei iudicatae* apod. Výkladem nové občansko-právní úpravy nelze dospět k závěru, že úmyslem zákonodárce byl odklon od dosavadní koncepce samostatných nároků na náhradu nemajetkové újmy na zdraví. Není tedy důvod se od tohoto pojetí odchýlit, když by navíc takový odklon mohl ve svém důsledku omezit poškozeného při jejich uplatňování. Zejména v případech závažných a komplikovaných újem na zdraví, které vyžadují dlouhé léčení a rekonvalescence a stabilizace zdravotního stavu poškozeného může trvat i několik let, není důvod, aby poškozený nemohl uplatnit zvlášť nárok na bolestné, tedy náhradu za vytrpěné fyzické i duševní útrapy spojené se samotnou škodnou událostí a následnou léčbou, hned po jejich vzniku, zatímco při akceptaci koncepce jediného nároku by musel čekat na ustálení zdravotního stavu pro ohodnocení celkové nemajetkové újmy. Ve zvlášť závažných případech újmy na zdraví je totiž celkový proces ustálení zdravotního stavu, bylo-li zasaženo do řady oblastí osobního života jednotlivce, složený z ustálení zdravotního stavu v jednotlivých oblastech následků újmy na zdraví. V případě jediného nároku by pak rozhodnutí o podané žalobě na bolestné představovalo překážku věci rozsouzené pro případné odškodnění ztížení společenského uplatnění. Rovněž není důvod udržovat škůdce po dlouhou dobu v nejistotě, zda bude vůči němu nárok uplatněn a v jaké výši. Vzhledem k výše uvedenému lze proto přisvědčit dovolateli a uzavřít, že nárok na náhradu újmy na zdraví dle § 2958 o. z. tvoří jednotlivé, dílčí, samostatné nároky na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují. Dovolací soud však v jeho případě neshledal (se zřetelem ke zjištěnému skutkovému stavu, jenž nepodléhá dovolacímu přezkumu) žádné obtíže, jež by excesivně vybočily z obvyklého způsobu léčby, ani že by omezení z ní plynoucí nadprůměrně zasáhla do života dovolatele. Dovolatel utrpěl komplikovanou zlomeninu pánve a byl hospitalizován v nemocničním zařízení, kde podstoupil obvyklou léčbu pro daný typ zranění. Nemožnost vykonávat práci a věnovat se svým zálibám, vedlejší účinky léků, strach z léčebných zákroků, obavy z dalšího vývoje zdravotního stavu, nesamostatnost či závislost na péči

třetích osob, sdílení nemocničního pokoje s dalšími pacienty, odloučení od rodiny a přátel a obdobné nepříjemné a omezující okolnosti jsou pravidelně spojeny s léčením, případně s hospitalizací ve zdravotnickém zařízení pro každého pacienta. Rovněž nelze oddělit vnímání fyzické bolesti poškozeným od negativního vnímání diskomfortu spojeného s léčením. Míru takových obtíží je třeba zohlednit při stanovení výše bolestného, neboť bodové hodnocení lékaře (znalce) je pouze východiskem, na jehož základě soud určuje konečnou výši náhrady s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem každého případu, jejichž demonstrativní (příkladný) výčet je obsažen v § 2957 občanského zákoníku.

Relevantní ustanovení: § 2957 a § 2958 „nového“ občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1607/2017

Datum rozhodnutí: 25. října 2017

Závěr: *Vydavatelka sice měla právo informovat veřejnost o probíhajícím trestním řízení, nicméně jí zveřejněné informace měly být objektivní, přesné, korektní a nezavádějící. V rámci objektivnosti měla dodržovat zásadu presumpce nevinny a neuchylovat se k oslovování „kuplíř“ či „gang kuplířů“. Jednání, kdy není respektována presumpce nevinny a s žalobcem je zacházeno jako s pachatelem, je v rozporu s právem na ochranu osobnosti.*

Obsah: Spor byl veden o ochranu osobnosti fyzických osob, do jejichž práv mělo být zasaženo uveřejněním údajů na internetových stránkách o tom, že dotyční jsou vyděrači, pachateli trestné činnosti, členy gangu atd. Soud prvního stupně žalobu zamítl s argumentem, že většina předmětných výroků má povahu hodnotícího úsudku, který má reálný základ, a nejedná se proto o neoprávněný zásah do osobnostních práv žalobce. Žalobce je navíc osobou veřejně činnou, tedy osobou veřejného zájmu, sám poskytuje médiím informace i ze svého soukromého života. Je proto povinen strpět větší míru zásahu do svých osobnostních práv. Odvolací soud rozsudek zčásti změnil tak, že uložil žalovanému omluvit se za jeden z publikovaných výroků o žalobci. Zopakoval, že žalobce je veřejně známou osobou, která vystupuje při řešení různých otázek na veřejnosti a upoutává zájem veřejnosti. Konstatoval také, že webové stránky byly zřízeny jako kritické diskusní fórum minoritních akcionářů společnosti finanční skupiny, ve které žalobce zaujímá čelné místo. Hájení zájmů vlastních, cizích nebo

veřejných ovšem nemůže nikdy ospravedlnit zásah do cti, k němuž došlo bez potřeby nebo při němž jednající nebyl v dobré víře o správnosti svého tvrzení, popřípadě jehož přímým účelem bylo újmu na cti způsobit. I proto měla kritika reálný základ, a nejedná se tedy o neoprávněný zásah do osobnostních práv žalobce. S poukazem na ustanovení § 12 odst. 1 a 3 občanského zákoníku odvolací soud uvedl, že žalovanému nesvědčí tzv. zákonná licence zpravodajská (reportážní), a proto je namístě, aby žalobci byla poskytnuta satisfakce v podobě přiměřeného zadostiučinění. Jako přiměřenou shledal formu písemné omluvy. V podaném dovolání namítal žalobce nesprávné posouzení otázky, zda lze za neoprávněnou kritiku způsobující zásah do osobnostních práv považovat to, že někdo zveřejní tvrzení o jiné osobě, z něhož vyplývá, že se určitá osoba měla dopustit trestného činu, aniž za to byla tato osoba pravomocně odsouzena. V této souvislosti poukazuje zejména na slovo gang, které je všeobecně vnímáno tak, že označuje zločineckou skupinu osob páchajících trestné činy, jejíž členové se nazývají gangsteři. V této otázce Nejvyšší soud dovolání vyhověl. Zveřejňovat informace o probíhajícím trestním řízení jiných osob je sice možné, ale za podmínky, že by zveřejněné informace měly být objektivní, přesné, korektní a nezavádějící. Jednání, kdy není respektována presumpce nevinny a s žalobcem je zacházeno, jako s pachatelem je v rozporu s právem na ochranu osobnosti. Tento názor zastává i odborná literatura: „[...] pokud proto odsuzující rozhodnutí nenabylo právní moci, nelze o zadrženém, o tom na koho bylo podáno trestní oznámení, o tom, na koho byla uvalena vazba, u koho bylo zahájeno trestní řízení, o obžalovaném či o nepravomocně odsouzeném referovat jako o pachateli trestného činu. Proto je také do této doby nepřipustné ho označovat jako kriminálního, zločince, podvodníka, násilníka atp. V tomto stádiu je třeba zdržet se jakékoliv zpravodajské úvahy, která by se týkala viny této osoby, neboť vina je věc hodnocení, které náleží výlučně soudu“ či „o určité fyzické osobě jako o pachateli určitého trestného činu je pak přípustné informovat veřejnost až po pravomocném odsuzujícím rozsudku“.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. 30 Cdo 701/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1413/2012.

Relevantní ustanovení: § 11 „starého“ občanského zákoníku.

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 3296/17

Datum rozhodnutí: 20. prosince 2017

Závěr: *Podle článku 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárními orgány. Koncept nejlepšího zájmu dítěte je komplexní a jeho obsah musí být stanoven vždy s přihlédnutím k okolnostem každého případu. Oddělení dítěte od jeho rodiče musí být až posledním prostředkem, kterého může být užito jen v případě ohrožení dítěte, nebo je-li to z jiného důvodu zcela nezbytné. V případě, kdy dojde k oddělení dítěte od rodiče, je povinností rozhodujícího orgánu zajistit, aby si dítě udrželo vztahy s tímto rodičem, ledaže by to bylo v rozporu s jeho nejlepším zájmem. Při stanovení konkrétní formy a rozsahu styku dítěte s vězněným rodičem je namístě vzít v úvahu také povahu trestného činu, pro který je rodič stíhán. Je třeba zohlednit především to, zda trestná činnost nesměřovala vůči členům rodiny odsouzeného, nebo dokonce vůči samotným nezletilým dětem. Navzdory tomu, že přirozenou součástí výkonu trestu odnětí svobody je určité omezení soukromého a rodinného života, je současně ve většině případů možné považovat za zcela opodstatněný také požadavek na to, aby byly zachovány dosavadní kontakty odsouzeného s jeho rodinou.*

Obsah: Řízení před obecnými soudy bylo vedeno o úpravě poměrů nezletilé dcery. Stěžovatel je bolivijského původu, má však švédské občanství a ve Švédsku strávil většinu života. S matkou nezletilé, českou občankou, se stěžovatel seznámil v červenci 2009 a do května 2010 spolu udržovali partnerský vztah. Po rozchodu vyšlo najevo těhotenství matky, a rodiče se proto rozhodli obnovit svůj partnerský vztah – nejprve na dálku a následně spolu pobývali v České republice. Po narození dcery se stěžovatel vrátil do Švédska, kam za ním matka s dcerou v dubnu 2011 přijely. Následně po dobu několika měsíců bydleli všichni ve společné domácnosti ve Švédsku. Poté se matka i s nezletilou odstěhovala do České republiky. V lednu 2013 se stěžovatel rozhodl odstěhovat do České republiky, aby mohl o nezletilou pečovat. Spor mezi stěžovatelem a matkou kulminoval v důsledku narůstající frustrace stěžovatele z opakovaného zamítání jeho návrhů na povolení

vycestování nezletilé do zahraničí, aby si mohla vytvořit vztah ke své širší rodině ze stěžovatelovy strany, kterou má v zahraničí, a rozšíření oprávnění stýkat se s nezletilou a ze stále více odmítavého postoje matky k jeho kontaktu s dcerou. Nakonec stěžovatel nepředal v rozporu s pravomocným předběžným opatřením nezletilou její matce. Prostřednictvím e-mailu jí pouze sdělil, že má v plánu vzít nezletilou na prázdniny, neboť po 3,5 letech soudního řízení již není ochoten dále čekat na rozhodnutí soudu. Následně s nezletilou odcestoval do zahraničí a po dobu 10 měsíců s ní navštěvoval členy své rodiny v Anglii, Francii, Španělsku a Švédsku. V reakci na toto jednání stěžovatele okresní soud usnesením nařídil předběžné opatření, kterým zakázal stěžovateli žádat o vydání cestovního dokladu pro dceru. V době pobytu v zahraničí stěžovatel matku o nezletilé nepravděelně informoval prostřednictvím e-mailových a SMS zpráv. Následně byl stěžovatel zadržen ve Švédsku. Nezletilá byla umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, kde si ji převzala do své péče matka a o dva dny později s ní odcestovala zpět do České republiky. V mezidobí soud rozhodl o svěřeni dcery do péče matky a upravil styk s otcem. Vzal v úvahu mj. trestní stíhání otce za únos dítěte. Odvolací soud rozsudek potvrdil ohledně svěřeni dcery do péče matky a změnil v tom ohledu, že uložil matce povinnost informovat otce o dceři a předávat dceři zprávy od otce. Co se týče styku otce s nezletilou, soud konstatoval, že v průběhu odvolacího řízení byl otec vzat do vazby, a proto nelze rozhodnout o osobním kontaktu otce s nezletilou, přesto je třeba nalézt jinou formu kontaktu otce s dcerou, přiměřenou okolnostem, aby se zachoval vztah mezi otcem a nezletilou. Takovou formou byl shledán styk písemný. Stěžovatel spatřuje porušení svého práva na soukromý a rodinný život a práva na rodičovskou výchovu v automatickém vyloučení jeho osobního styku s nezletilou. Uvedl, že si je vědom, že jeho pobyt ve vazbě možnost osobního kontaktu s dcerou limituje, nicméně poukazuje na skutečnost, že návštěvy dětí ve vazební věznici jsou zcela běžné. Kritizoval také, že krajský soud nevzal vůbec v úvahu možnost upravit telefonický kontakt s nezletilou. Nezletilá ještě neumí číst a psát, a proto je zvolený způsob kontaktu mezi ním a jeho dcerou formou korespondence zcela nevhodný. S nezletilou nadto komunikuje španělsky, tedy jazykem, který matka nezletilé neovládá. Ústavní soud stížnosti vyhověl v otázce způsobu styku otce s dcerou.

Vyloučení styku rodiče s dítětem je významným zásahem do rodičovské odpovědnosti. Jde o prostředek *ultima ratio*, který lze využít jen tehdy, jsou-li dány mimořádně závažné okolnosti. Platí-li přitom, že pro zbavení rodičovské odpovědnosti nepostačí sama o sobě skutečnost, že byl rodič odsouzen pro trestný čin, tím spíše nemůže být pouze tato skutečnost důvodem pro vyloučení styku s dítětem. Vzájemné právo rodiče a dítěte na styk má být zaručeno, vyjma případů, kdy by takový kontakt ohrožoval zdravý vývoj dítěte. Je-li prokázána existence rodinného vztahu, měl by stát v zásadě jednat tak, aby umožnil rozvoj tohoto vztahu, a měl by přijmout vhodná opatření k navázání styku mezi dotyčným rodičem a dítětem. Jakkoliv tedy s sebou uvěznění nese přirozené a legitimní omezení práva na rodinný život, musí být vězni poskytnuta podpora a pomoc v udržování kontaktu s jeho rodinou. Neobstojí přitom ani argument, že (vazební) věznice není vhodným prostředím pro nezletilé děti. Právo na respektování rodinného života zaručené článkem 8 Úmluvy zahrnuje totiž také pozitivní závazek státu umožnit kontakt a pomoci udržovat kontakt vězněného s jeho rodinou, jehož součástí je také povinnost zajistit co možná nejvhodnější podmínky pro návštěvy dětí. Tato povinnost není řádně splněna tehdy, jsou-li děti vystavovány pohledu na vězeňské cely a vězně, což pro ně může představovat traumatizující zážitek. Návštěvy nezletilých ve (vazební) věznici vyžadují zvláštní opatření a je třeba zajistit specifické podmínky vzhledem k věku dětí a možným následkům na jejich psychologický stav. Je tedy povinností státu vybudovat pro potřeby návštěv nezletilých dětí vězňů takové prostředí, které bude vstřícné k dětem

a které bude vhodné pro takový kontakt mezi obviněným či odsouzeným a jeho dítětem, jenž umožní zachování a rozvíjení jejich vzájemných vztahů. Návštěvy vězňů musejí být proto organizovány tak, aby vězni měli možnost udržovat a rozvíjet rodinné vztahy co možná nejpřirozenějším způsobem. Co se týče konkrétní věci, přestože šlo o řízení o úpravu poměrů k nezletilé, tedy řízení, které se nezletilého dítěte nejen dotýká, ale jehož primárním cílem by mělo být hledání nejlepšího řešení pro dítě, soud se vůbec nevypořádal s otázkou, jaké uspořádání by bylo v nejlepším zájmu nezletilé dcery stěžovatele. Odvolací soud se vůbec nezabýval tím, zda je osobní kontakt nezletilé se stěžovatelem v jejím zájmu. Nezkoumal, jaká úprava zajistí zachování emočních vazeb mezi nezletilou a jejím otcem. Nezjišťoval, jaké jsou poměry ve vazební věznici, kde byl stěžovatel umístěn, tedy jakým způsobem zde běžně návštěvy nezletilých dětí vězněných probíhají, v jakých prostorách se uskutečňují ani jakým způsobem probíhá interakce mezi dětmi a vězňovými. Jediným důkazem, jímž měly být objasněny zájmy nezletilé, který vzal odvolací soud v potaz, byl znalecký posudek z oboru pedopsychologie, z něž vyplynulo, že nezletilá má kladnou citovou vazbu k oběma rodičům. Není tedy zřejmé, z jakého důvodu dospěl odvolací soud k závěru, že za současné situace nelze osobní styk stěžovatele s nezletilou upravit.

Související judikatura: nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 22/17.

Relevantní ustanovení: čl. 3 a čl. 9 Úmluvy o právech dítěte.

Připravil: Jan Tryzna

KNIŽNÍ TIP

Zákon o ochranných známkách. Komentář

Pavel Koukal, Radim Charvát, Simona Hejdová, Miroslav Černý

V komentáři zákona o ochranných známkách autoři čtenáře velmi podrobně seznamují nejen s českou právní úpravou týkající se ochranných známek, ale též s unijní a mezinárodní. Je zde obsažen dosah skutečně těch nejnovějších předpisů, stejně jako kontext a vysvětlení s historickou právní úpravou.

Autoři zevrubně rozebírají konkrétní známkoprávní instituty, vysvětlují způsob řízení před českými i mezinárodními úřady a přibližují rozhodovací praxi českých i mezinárodních úřadů a soudů na konkrétních ochranných známkách v bohaté a pečlivě vybrané judikатурní části.

Objednat můžete na obchod.wolterskluwer.cz